Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia powszechna: okresy późnorzymski i wędrówek ludów - ćwiczenia, PG_00200195		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Kasprzak	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	0.0	30.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z kultura materialną Europy od późnego okresu wpływów rzymskich po okres wędrówek ludów.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole.	[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych związanych z okresami późnorzymskim i wędrówek ludów.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK5] realizacja zadania problemowego
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści dotyczącej okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Ma wiedzę na temat kultury materialnej plemion barbarzyńskich z późnego okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów. Potrafi odnieść ją do wydarzeń historycznych mających miejsce w późnoantycznej Europie. Rozumie ich wpływ na lokalne społeczności	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prahistorii Europy w ujęciu porównawczym	Ma wiedzę na temat wydarzeń odbywających się w późnoantycznej Europie, zarówno z terenu cesarstwa rzymskiego, jak i poza jego granicami	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[ARCHL3_W06] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze teorie, metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa	Potrafi swobodnie wykorzystywać wiedzę na temat chronologii i konkretnych kategorii zabytków. Zna główne postacie związane z tymi zagadnieniami i rozumie ich różne podejście.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U02] Potrafi dobierać i stosować metody oraz narzędzia właściwe dla pracy archeologa, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, do rozwiązywania typowych oraz wybranych bardziej złożonych problemów z zakresu archeologii	Jest w stanie z łatwością znaleźć literaturę fachową na zadany temat. Jednocześnie potrafi ją efektywnie wykorzystać.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego
	[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	Zna i rozumie znaczenie klasyfikacji i typologii zabytków, jako narzędzi wykorzystywanych w badaniach archeologicznych. Rozpoznaje i określa chronologię poszczególnych przedmiotów.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników	Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych. Zna i rozumie możliwości poznawcze innych dyscyplin naukowych wykorzystywanych w pracach archeologicznych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi zidentyfikować podstawowe zabytki z okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów oraz na ich podstawie datować zwarte zespoły.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Potrafi brać udział w debacie stosując fachową terminologię dotyczącą okresów późnorzymskiego i wędrówek ludów, przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego
[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii okresu późnorzymskiego i wędrówek ludów.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW5] realizacja zadania problemowego
[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową dotyczącą kultury materialnej barbarzyńskiej Europy w okresach późnorzymskim i wędrówek ludów. Zna periodyzację i kulturę materialną tych okresów oraz związaną z tym fachową terminologię.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW5] realizacja zadania problemowego

Treści przedmiotu

Periodyzacja okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów,

Charakterystyka kultury materialnej okresu późnorzymskiego i wędrówek ludów: kategorie zabytków

Identyfikacja materiałów archeologicznych okresu późnorzymskiego i wędrówek ludów ćwiczenia praktyczne

Wyspecjalizowana wytwórczość garncarska, ośrodki produkcyjne

Style zdobnicze okresu wędrówek ludów

Datowanie zespołów zawartych

Wymagania wstępne i dodatkowe

Podstawowe wiadomości z zakresu pradziejów powszechnych, historii starożytnej i geografii, umiejętność krytyczne porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
datowanie zespołów zwartych	51.0%	40.0%
prace pisemne	51.0%	40.0%
przygotowanie referatu	51.0%	20.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

J. Wielowiejski (red.), *Prahistoria ziem polskich*, tom V, Warszawa-Wrocław-Kraków 1981.

A. Bursche et al. (red.), *The migration period between the Odra and the Vistula, East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450* , vol. 1, nr 59/1, Leiden-Boston 2020.

W. Nowakowski, *Die Olsztyn-Gruppe (masurgermanische Kultur) in der Völkerwanderungszeit. Das Problem ihrer chronologischen und territorialen Grenzen*, [w:] Die spätrömische Kaiserzeit und die frühe Völkerwanderungszeit in Mittel- und Osteuropa (red. M. Mączyńska, T. Grabarczyk, Łódź 2000, s. 168-180.

H. Dobrzańska, *Zagadnienie datowania ceramiki toczonej w kulturze przeworskiej*, Archeologia Polski 24 (1980), s. 87-152.

M. Mączyńska, *Schyłkowa faza kultury przeworskiej*, Kultura przeworska 4, 1999, s. 25-53.

M. Mączyńska, *Der frühvölkerwanderungszeitliche Hortfund aus Łubiana, Kreis Kościerzyna (Pommern),* Bericht der Römisch-Germanische Kommission, t. 90, 2009 (2011), s. 7-481.

Uzupełniająca lista lektur	A. Bitner-Wróblewska, *From Samland to Rogaland, East-West connections in the Baltic basin during the Early Migration Period*, Warszawa 2001. H.-J. Eggers, *Der römische Import im freien Germanien*, Atlas der Urgeschichte 1, Hamburg 1951. U. Lund Hansen, *Römischer Import im Norden*, Nordiske Fortidsminder Serie B, 10, København 1987. J. Rodzińska-Nowak, *Jakuszowice. Stanowisko 2. Ceramika z osady kultury przeworskiej z młodszego i późnego okresu wpływów rzymskich i wczesnej fazy okresu wędrówek ludów*, Kraków 2006. K. Godłowski, *Okres wędrówek ludów na Pomorzu*, Pomorania Antiqua 10, 1981, s. 65-129. H. Machajewski, *Skandynawskie elementy kulturowe na Pomorzu Zachodnim z okresu wędrówek ludów (2 połowa IV w. – początek VI w.),* Przegląd Archeologiczny, t. 40, 1992, s. 71-96. A. Bitner-Wróblewska, *From Samland to Rogaland, East-West connections in the Baltic basin during the Early Migration Period*, Warszawa 2001. W. Nowakowski, *Die Olsztyn-Gruppe (masurgermanische Kultur) in der Völkerwanderungszeit. Das Problem ihrer chronologischen und territorialen Grenzen*, [w:] Die spätrömische Kaiserzeit und die frühe Völkerwanderungszeit in Mittel- und Osteuropa (red. M. Mączyńska, T. Grabarczyk, Łódź 2000, s. 168-180. H.-J. Eggers, *Der römische Import im freien Germanien*, Atlas der Urgeschichte 1, Hamburg 1951. U. Lund Hansen, *Römischer Import im Norden*, Nordiske Fortidsminder Serie B, 10, København 1987. J. Rodzińska-Nowak, *Jakuszowice. Stanowisko 2. Ceramika z osady kultury przeworskiej z młodszego i późnego okresu wpływów rzymskich i wczesnej fazy okresu wędrówek ludów*, Kraków 2006. H. Dobrzańska, *Zagadnienie datowania ceramiki toczonej w kulturze przeworskiej*, Archeologia Polski 24 (1980), s. 87-152. R. Madyda-Legutko, *Zróżnicowanie kulturowe polskiej strefy beskidzkiej w okresie lateńskim i rzymskim*, Kraków 1996. R. Madyda-Legutko, K. Tunia, *Rytro. Karpacka osada z okresu wędrówek ludów*, Prace Archeologiczne 57, Kraków 1993. B. Muzolf, *Kultura przeworska na Wyżynie Częstochowskiej*, Prace i Materiały Muzeum Miasta Zgierza 2, 1997, s. 187-199. K. Godłowski, *Okres wędrówek ludów na Pomorzu*, Pomorania Antiqua 10, 1981, s. 65-129. H. Machajewski, *Skandynawskie elementy kulturowe na Pomorzu Zachodnim z okresu wędrówek ludów (2 połowa IV w. – początek VI*

		w.), Przegląd Archeologiczny, t. 40, 1992, s. 71-96. M. Mączyńska, *Zmierzch kultury wielbarskiej – czego nie wiemy?,* [w:] M. Fudziński, H. Paner (red.), Nowe materiały i interpretacje. Stan dyskusji na temat kultury wielbarskiej, Gdańsk, 2007, s. 365–401.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Cechy ceramiki późnorzymskiej. Charakterystyka kultury materialnej ludności skandynawskiej w okresie wędrówek ludów.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.